

جغرافیہ الامام

مصنفہ ومولفہ

ڈاکٹر شاد کیلانی

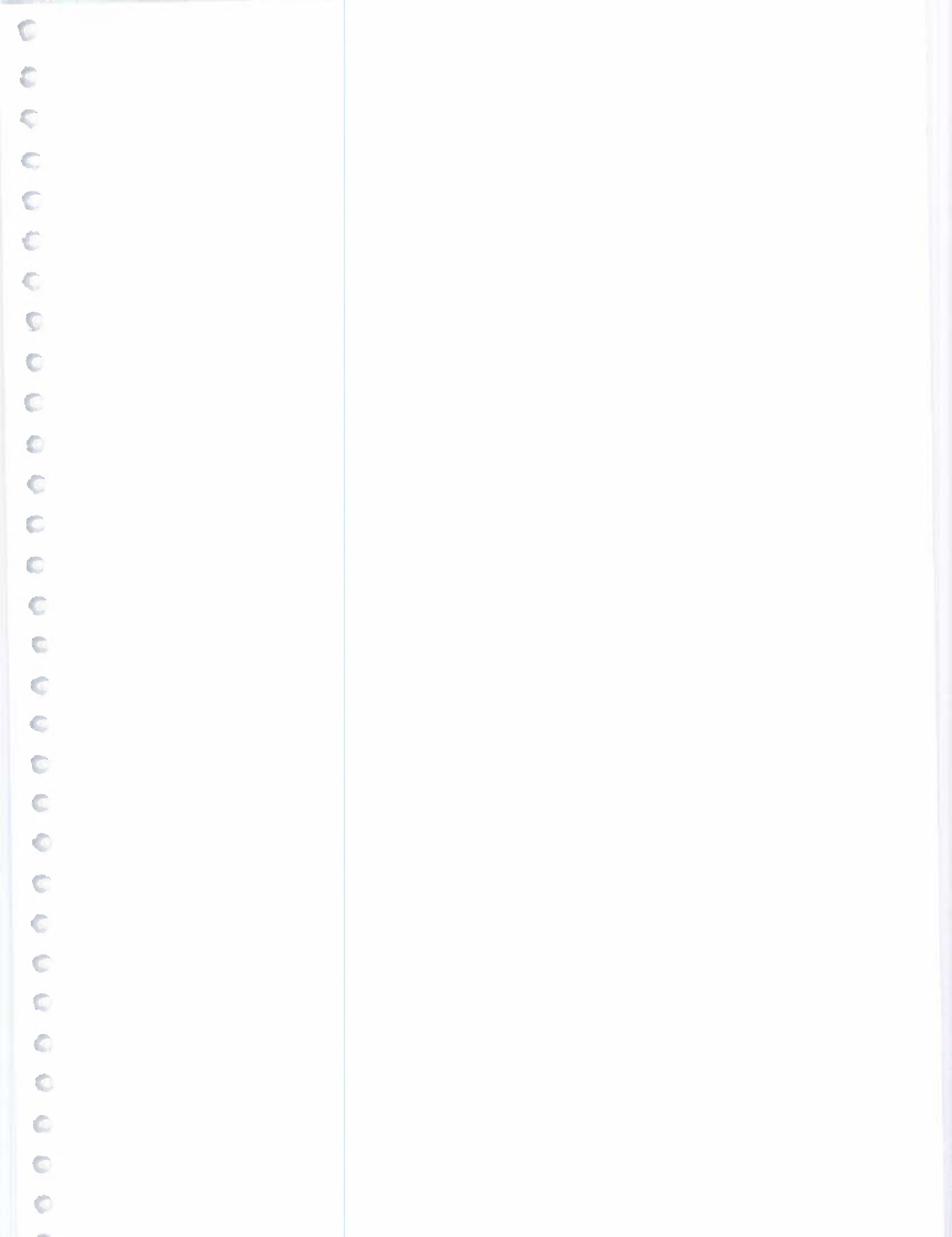
ہومیو پیتھن و ماہر علوم فلکیات

ناشرین

ملک سراج الدین ایچ پی پبلشرز

48/C لاہور، پاکستان

انتساب

آپنے فن کے نام پر

شادگیلائی

ایاز احمد ملک

طابع :

سراج محمدی پریس، ۷۳، سرکلر روڈ، لاہور۔ ۷

مطبع :

ملک سراج الدین اینڈ سنز

ناشر :

(سراج کمپنی) کشتیری بازار، لاہور۔ ۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جفر الجامع سے سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے جن کے حاصل کرنے کا طریقہ یہ ہے کہ اولاً —

★ ماہ قمری، ہجری کی تاریخ کو معلوم کریں۔ جو تاریخ ہو۔ اُس تاریخ کے مطابق ابجد قمری سے حرف لے لیں۔

★ مثلاً چاند کی آٹھ تاریخ کو سوال حل کیا جائے تو ابجد قمری میں آٹھواں حرف ح ہے۔ یہ حرف آپ کے چار حروف میں سے اول حرف ہوگا۔

★ اگر چاند کی ۲۹ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو آپ ابجد قمری کا پہلا حرف الف لے لیں۔

★ اگر ۳۰ تاریخ کو سوال حل کر رہے ہیں۔ تو ابجد قمری کا دوسرا حرف ب لے لیں۔

ابجد قمری مع درجات

درجہ	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
حرف	ا	ب	ج	د	ه	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م
درجہ	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷
حرف	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ

دوسرا حرف منزل قمری سے حاصل کریں۔ چاند منازل میں گردش کرتا رہتا ہے جس منزل میں چاند ہو۔ اُس سے متعلقہ حرف لکھ لیں۔ نقشہ درج ذیل ہے :-

قاعدہ اول قمری		قاعدہ دوم شمسی	
نمبر شمار	حروف ابجد	حروف ابجد	نام منزل
۱	ا	ا	شرطین
۲	ب	ب	بطین
۳	ج	ج	نژیا
۴	د	د	دبران
۵	ه	ه	ہلقہ
۶	و	و	ہمغہ
۷	ز	ز	ذراعہ
۸	ح	ح	نشتہ
۹	ط	ط	طہرہ
۱۰	ی	ی	جبہ
۱۱	ک	ک	زبرہ
۱۲	ن	ن	سرفہ
۱۳	س	س	عوا
۱۴	د	د	ساک
۱۵	ر	ر	غفرہ
۱۶	ز	ز	زبانہ
۱۷	ح	ح	اکلیل
۱۸	ط	ط	قلب
۱۹	ی	ی	شولہ
۲۰	ک	ک	نعمایم
۲۱	ن	ن	بلدہ
۲۲	س	س	ذازح
۲۳	د	د	بلع
۲۴	ر	ر	سعود
۲۵	ز	ز	اخبہ
۲۶	ح	ح	مقدم
۲۷	ط	ط	موتہ
۲۸	ی	ی	رشا

آپ جس دن سوال حل کر رہے ہیں۔ جہتری اٹھا کر دیکھیں۔ جہتری کے ایک خانہ میں ہر روز کی منزل کا نام درج ہوگا۔ جو منزل سوال حل کرنے کے روز ہوا اس کا متعلقہ حرف ابجد قمری سے لکھ لیں۔ یہ دوسرا حرف ہے۔ اور تیسرا حرف حاصل کرنے کے لئے طالع وقت دیکھنا پڑتا ہے۔

یعنی کون سا برج طلوع ہو رہا ہے۔

بہ سمت مشرق جہان سے سورج نکلتا ہے اس مقام کو افق کہتے ہیں۔ جو برج گردش سماوی کے تحت مقام افق میں آئیگا وہ برج طالع کہلائے گا۔ اور اپنے خاص قیامی وقت تک (جسے ذیل کی جدول میں بتایا گیا ہے) وہاں رہ کر بظرف جنوب بڑھ جائے گا۔ اس طرح گردش سماوی کے ماتحت جو مشرق سے جنوب و غرب کو ہوتی رہتی ہے۔ یکے بعد دیگرے بروز مقام افق پر آتے رہتے ہیں اور جو برج افق پر ہوگا۔ اس کو طالع وقت کہتے ہیں۔

نقشہ زمان قیام بروز بمقام افق :-

نام برج	حمل	ثور	جوزا	سرطان	اسد	سنبلہ	میزان	عقرب	قوس	جدی	دلو	حوت
قیام گھڑی	۳	۴	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۵	۴	۳
پل	۳۴	۷	۱	۴۵	۵۱	۴۳	۴۳	۵۱	۴۵	۱	۷	۳۴
مدت طلوع	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ	درجہ
گھڑی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
پل	۷	۸	۱۰	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۱	۱۰	۸	۷
بیل	۸	۱۴	۲	۳۰	۴۲	۴۴	۴۴	۴۲	۳۰	۲	۱۴	۸

طالع برج معلوم کرنے کے لئے یہ قاعدہ ہے کہ پہلے استخراج شمس کریں یعنی یہ دریافت کریں کہ شمس کون سے برج میں ہے اور آفتاب کس وقت طلوع ہوتا ہے۔ پس جس برج میں آفتاب ہوگا طلوع شمس کے وقت مقام افق میں وہی برج ہوگا۔ اب جتنا وقت طالع برج کا معلوم ہو ان گھنٹوں کو طلوع آفتاب سے شمار کر کے ان کی گھڑیاں بنالیں اور ان میں سے اس برج کی مدت قیام کو نفی کریں کہ جس میں شمس ہے۔

باقی کو علی الترتیب گھنٹیاں جائے پس جس برج کی مدت قیام نہ گھٹ سکے طالع برج وہی ہوگا۔

مثلاً ایک دن ہمیں طالع معلوم کرنا مقصود تھا۔ اس دن برج عقرب میں شمس تھا۔ طلوع آفتاب کو معلوم کیا تو ۶ بجے ۳ منٹ کا وقت نکلا۔ اور وقت مطلوب ہمارا ۴ بجے شام ہے۔

لہذا ۶ بجے صبح سے ۴ بجے شام تک ۹ گھنٹے ۳ منٹ ہوئے۔ ان کی گھڑیاں بنالیں۔

۲ ½ گھڑیاں = ایک گھنٹہ

۶۰ پل = ایک گھڑی

۶۰ بیل = ایک پل

۲ ½ بیل = ایک سیکنڈ

۲ ½ پل = ایک منٹ

حساب بالا کی رو سے ۹ گھنٹے ۳ منٹ کی گھڑیاں حسب ذیل ہیں :-

چونکہ ایک درجہ ۸ میل ۷ پل ۱۵ دقیقہ ۳۰ ثانیہ میں طے ہوا ہے
اس لئے ۴ درجے ۲۴ دقیقے ۳۰ ثانیے اور طے کرنا ابھی باقی ہیں۔
(ہر برج کے کل درجے ۳۰ ہوتے ہیں)

برج حوت کے ۲۵ درجے میں سورج ہے۔
اور تیسری دہائی میں سورج برج حوت میں ہے۔

استخراج شمس

برج طالع معلوم کرنے کے لئے شمس کا برج طالع معلوم کرنا پڑتا ہے۔
اس مقصد کے لئے آپ جتنی اٹھا۔ اس میں سمت شاکھا کا خانہ ملاحظہ
کریں۔ اس خانہ میں آپ باسانی معلوم کر سکیں گے کہ آج آفتاب کس
درجے پر اور کس برج میں طلوع ہو رہا ہے!

برج طالع سے حروف لینے کا قاعدہ

حروف البروج بقاعدہ دوم			حروف البروج بقاعدہ اول			نام برج
۳	۲	۱	۳	۲	۱	
ذ	م	ا	ھ	ع	ا	حمل
ض	ن	ب	ز	م	ج	ثور
ظ	س	ج	ص	ی	ق	جوزا
غ	ع	د	ر	ل	س	سرطان
ا	ف	ھ	ح	ط	ھ	اسد
ب	ص	و	خ	ب	ز	سنبلہ
ج	ق	ز	ط	غ	ض	میزان
د	ر	ح	ن	ت	ر	عقرب
ح	ش	ط	ش	ف	ح	قوس
و	ت	ی	ذ	ث	خ	جدی
ز	ث	ک	ض	ک	ظ	دلو
ح	خ	ل	د	و	ن	حوت

اگر آپ کا مطلوبہ "برج طالع" دس درجوں کے اندر اندر ہے۔ تو پہلے حرف کا انتخاب کریں۔ دوسری دہائی میں ہو تو دوسرے حرف کا انتخاب کریں۔ تیسری دہائی میں ہو تو آخری حرف لے لیں۔ مثلاً آپ کا برج طالع ثور ہے اور اندر

درجہ پر ہے۔ تو آپ تم یا ت کا حرف لیں گے۔
اس قاعدہ کے حل کرنے کے دو طریق ہیں۔

اگر قاعدہ اول سے حل کر رہے ہیں تو حروف البروج بقاعدہ اول لیں،
اور اگر طریقہ دوم سے حل کر رہے ہیں۔ تو حروف البروج بقاعدہ دوم لیں۔
اسی طرح اگر حروف منزل لے رہے ہیں۔ تو قاعدہ اول کی رو سے الگ لیں اور
قاعدہ دوم کی رو سے الگ لیں۔

حروف اسم

سوال حل کرنے کے لئے چار حروف کی ضرورت ہوتی ہے۔ تین حروف کے
لینے کا بیان ہو چکا ہے۔ چوتھا حرف اسم لینے کا قاعدہ پیش خدمت ہے۔
حرف اسم بقاعدہ اول :

سوال کرنے والے شخص کا نام دریافت کریں۔ اگر یہ نام ۳ حروف پر مشتمل ہے
اور سوال ماہ قمری کے اول دہاکے میں (دس چاند کے اندر اندر) حل کر رہے ہیں۔
تو نام کا پہلا حرف لے لیں۔

اگر قمری ماہ کے دوسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو دوسرا حرف لیں۔
اگر قمری ماہ کے تیسرے دہاکے میں سوال حل کر رہے ہیں تو تیسرا حرف لیں۔
اگر نام میں چار حرف ہوں۔ تو چوتھا حرف پہلے عشرہ میں۔

دوسرا حرف دوسرے عشرہ کے لئے اور تیسرا حرف تیسرے عشرہ کیلئے لیں۔
اگر نام میں ۵ حرف ہوں تو۔ تو پہلے عشرہ کے لئے چوتھا حرف، دوسرے

عشرہ کے لئے پانچواں حرف اور تیسرے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔
 اگر نام میں چھ حروف ہوں۔ تو پہلے عشرہ کے لئے پہلا حرف۔ دوسرے
 عشرہ کے لئے تیسرا حرف۔ تیسرے عشرہ کے لئے پانچواں حرف۔

ہمارے علاقہ میں نام بہت لمبے ہوتے ہیں۔ جیسے 'محمد ریاض الدین' محمد کا لفظ
 بطور تبرک ہے۔ اصل نام 'ریاض' منظور ہوگا۔ یا مثلاً نام ہے۔ غلام عباس تو اصل
 نام 'عباس' منظور ہوگا۔

حرف اسم بقاعدہ دوم :

یہ طریق آسان ہے۔ آپ جس سوال کو حل کر رہے ہیں اُسے الگ الگ حروف
 میں لکھیں۔ اور اس تمام عبارت کے اعداد بحساب ابجد قمری حاصل کریں۔ اور ان
 تمام اعداد کو جمع کر دیں۔ اس مجموعہ کو مدخل کبیر کہتے ہیں اس مدخل کبیر کو ۲۸ پر تقسیم
 کریں۔ جو عدد نیچے اس کے مرتبہ کے مطابق ابجد قمری میں سے حرف لے لیں۔ یہ حرف
 اسم بقاعدہ دوم ہے۔

أَبْجَدِ قَمَرِي مَعَ أَعْدَادِ

مرتبہ	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
حرف	ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
اعداد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
مرتبہ	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸
حرف	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
اعداد	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

مثلاً سوال ہے

✽ آج شاد گیلانی کہاں ہے؟

* حروف: ا ج ش ا د ک ی ل

* اعداد: ۱ ۳ ۳۰ ۱ ۳ ۲۰ ۱۰ ۳۰

ا ن ی ک ہ ا ن ہ ی

۱ ۵۰ ۱۰ ۲۰ ۵ ۱ ۵۰ ۵ ۱۰

مجموعہ اعداد :- ۵۲۱ ÷ ۲۸ باقی ۹

ابجد قمری میں نانویں مرتبہ پر ط کا حرف ہے۔ یہ حرف اسم ہے۔ یہ چار حروف آپ کے پاس ہیں۔ ان چار حروف سے ہی جواب پیدا ہوتا ہے۔ اور ان کو اصطلاح جفر میں "اہیات" کہتے ہیں۔

ان چار حروف کو آپ نے ۲ قواعد سے حاصل کرنے کا طریق سمجھ لیا ہے۔ مگر میرے نزدیک قاعدہ دوم نہایت ہی جامع ہے۔ اور میں قاعدہ دوم کا عامل ہوں۔ بہر حال ان ہر دو طریق سے حاصل شدہ اہیات سے جفر الجامع تیار کرنے کا قاعدہ بھی سمجھ لیں۔ پھر آپ کی مرضی جس کو اپنائیں۔ اور جس کو ترک کر دیں۔

ہم نے انتہائی کوشش سے ہر امر کو سمجھایا ہے۔ خدا کرے کہ آپ بھی سمجھ جائیں۔

✽ پھر توجہ سے سنئے آپ کے پاس چار حروف ہیں۔

پہلا حرف — ایام دوسرا حرف — منزل

تیسرا حرف — طالع چوتھا حرف — اسم

اور فرض کریں کہ آپ کے پاس یہ چار حروف یہ ہیں :-

یا حرف منزل ج خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور حرف منزل د خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور علیٰ ہذا القیاس حرف منزل س خانہ ۱۳ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اور خانہ ۱۴ میں حرف منزل زع کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف طالع د خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ہم خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف طالع ف خانہ ۱۴ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔

یا

* حرف اسم ن خانہ اول میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * حرف اسم س خانہ دوم میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 * اور حرف اسم ظ خانہ دوم میں ۱۵ میں کتنی قیمت رکھتا ہے۔
 اس قاعدہ کو اگر پوری وضاحت سے لکھوں تو آپ کا سر جکڑ جائے گا۔ اس لئے نہایت ہی ادق منزل کو حل کر کے آپ کے سامنے پیش کر رہا ہوں
 میری اس عظیم تر بانی کی قدر آپ کریں یا نہ کریں۔ بہر حال میں نے ۲ سال کی
 محنت کے بعد ایام، منازل، طالع اور اسم کے جو نقشے تیار کئے ہیں۔
 وہ آپ کے سامنے پیش ہیں۔

* ان نقشوں میں اوپر حرف لکھا ہے۔

* اور داہنی طرف اس کا خانہ لکھا ہے۔

* اسے حرف کے نیچے اور اس خانہ کے سامنے حرف کی قیمت لکھی ہے۔

• اِیَّام

• مَنَازِل

• ضَالِع

• اور اِسْم

ہر چہاء نقشے الگ الگ مرتب کئے ہیں۔

ملاحظہ فرمائیں: —————

نقشہ تبدیل آیات از الف تات

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۱۱	۷۷	۲۰	۱۱۲۵	۳۳۷	۲۲۲	۲۲۵	۳۹۲	۹۹	۹۲۵	۱۸۷	۲۸۳	۲۷۱	۱۵۶۹
۹۹۹	۹۲	۳۱	۱۱۱۲	۱۲۲۱	۲۵۱	۱۱۱۱	۲۵۱	۲۲۲۲	۹۸۸	۲۸۹	۳۰۲	۸۱۵	۱۲۲۱
۱۲۲۲	۷۲	۸۱۵	۳۱۷	۱۱۱۱	۱۹۹	۱۹۵	۲۹۷	۱۷۷	۹۲۲	۲۷۹	۳۳۲	۲۷۳	۱۳۲۷
۸۸۸	۸۷	۱۲۷	۸۹۹	۸۱۲	۱۸۸	۹۳۲	۹۳۲	۸۱۲	۱۰۰۹	۷۱۷	۳۳۹	۲۵۷	۱۲۹۱
۱۲۳۳	۱۵۱	۲۱۳	۷۷۷	۸۵۷	۷۷	۱۲۰	۹۹۹	۱۳۵۱	۱۰۷۱	۳۳۱	۳۷۸	۸۸۹	۱۷۲۷
۷۷۷	۲۰۹	۷۲۵	۷۹۵	۵۳۳	۵۳۰	۱۲۰	۸۱۵	۱۳۲۲	۲۰۲۲	۷۷۵	۲۳۷	۷۳۲	۲۷۵۹
۱۱۲۵	۲۲۵	۱۲۱۷	۷۱۲	۲۵۵	۱۷۸	۱۲۵	۲۱۲	۲۱۵	۱۱۹۵	۱۹۳۷	۵۱۲	۵۷۷	۱۱۹۷
۷۷۷	۳۳۷	۱۲۷۳	۱۲۱۷	۵۱۱	۱۱۱	۲۱۵	۲۰۸۹	۱۱۱	۱۲۷۸	۱۲۷۲	۱۷۲۸	۲۷۲	۲۲۲۲
۹۱۹	۷۱۵	۷۱۸۲	۲۳۹	۳۲۲	۵۵	۳۲۲	۳۲۲	۲۳۱	۲۵۷۷	۱۸۲۸	۸۹۷	۷۷۷۷	۲۰۸۹
۵۵۵	۱۰۷۳	۱۱۹	۳۳۱	۲۵۸	۱۱	۱۱	۲۸۲	۲۱۹	۲۱۹	۱۱۱۲	۱۲۷۰	۲۲۹	۳۳۳۳
۸۲۰	۱۲۳۷	۲۳۵	۲۷۹	۲۱۷	۱۲۲	۱۲۲	۲۱۹	۲۲۲	۲۲۲۹	۲۸۹	۱۷۳۱	۲۲۸	۱۳۲۸
۲۲۲۲	۱۷۷۳	۱۹۲	۱۹۹	۱۲۳	۱۱	۵۰۵	۲۸۷	۲۱۸	۲۷۲۹	۱۷۷	۲۰۷۵	۲۵۷	۱۳۸۸
۷۱۱	۱۱۰۲	۱۱۲۰	۱۱۱	۱۲۵	۳۳	۱۲۰	۲۸۰	۳۳۳	۲۰۲۰	۱۵۲	۱۳۲۸	۵۲۷	۱۲۲۹
۲۳۳	۱۵۲	۲۵	۳۷	۲۵	۹	۳۰۲	۲۷۱	۱۷	۱۰۱۷	۱۱۲	۳۲۲	۲۱۲	۱۲۲۰

نقشه تفریحی ایام از حروف الفبا تا خ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ز	ض	ظ	غ
۱۳۹۸	۱۱۳۴	۲۲۲	۳۶۸	۱۴۳	۵۳۵	۳۵	۱۲	۱۲	۲۲۲۴	۱۴۰۲	۵۴۰	۱۹۳۳	۴۶۶
۱۵۰۵	۱۶۹	۲۱۵	۴۰۸	۳۱۴	۲۹۱	۲۱۰	۴۴۴	۴۳۰	۴۲۴۷	۱۴۳۲	۴۶۶	۱۸۴۴	۷۷۷
۱۵۶۶	۴۴۲	۴۲۶۹	۴۲۶۹	۳۶۱	۵۱۷	۱۱۲	۱۱۲۹	۲۱۷	۴۴۷۷	۱۵۰۵	۴۴۹	۱۸۲۷	۴۱۱
۲۶۱۹	۸۹۵	۲۲	۷۵۹	۳۱۳	۶۵۴	۱۲۳	۱۲۹	۱۲۹	۴۵۳۵	۱۹۷۱	۴۱۷	۱۸۹۷	۱۵۹
۱۶۳۳	۱۱۴۵	۲۱۲۲	۱۶۷	۳۰۹	۶۸۹	۴۹۷	۲۱۷	۹۸۵	۴۹۶۹	۳۰۳	۴۲۹	۱۹۹۵	۵۵۱
۱۷۰۱	۱۱۷	۲۲۱	۱۵۵۱	۳۷۷	۹۹۷	۳۱۱	۱۱۶	۱۹۴	۴۴۰۵	۴۴۹۹	۴۴۴۹	۲۴۴۸	۱۴
۱۹۵۷	۱۶۴۵	۱۱۶	۱۷۸۲	۴۳۳	۱۰۴۳	۱۴۴۹	۲۱۲۲	۱۲۱۹	۴۷۱۹	۲۹۱۱	۸۵۳	۲۷۵۸	۵۹۷
۲۴۱۳	۱۳۵۰	۴۱۴	۱۱۴۳	۱۰۲۷	۱۳۶۹	۱۰۰	۵۱۵	۳۰۰	۵۱۹۱	۲۲۶۶	۵۱۲	۲۱۶۵	۴۰۹
۲۲۲۱	۱۷۰	۱۱۱۵	۲۵۴	۱۳۵۵	۱۷۷۷	۱۴۷۷	۴۵۳	۴۴۳۳	۴۳۱۰	۱۳۲۲	۱۵۵۵	۲۵۳۲	۶۶۶۶
۲۳۱۰	۱۳۱۱	۵۱۰	۲۳۲	۱۷۰۳	۲۱۳۷	۶۱۰	۱۱۵	۷۱۰	۴۳۷۶	۱۵۳۲	۷۵	۲۸۵۵	۱۲۲
۳۱۰۴	۲۰۲۰	۲۲۹	۲۴۲	۲۰۲۷	۱۵۰۵	۱۰۱۵	۸۲۹	۸۲۵	۴۱۷۶	۱۴۲۸	۷۲۱	۱۹۱۶	۶۱۹
۱۵۰۷	۳۱۶۸	۱۲۲۲	۲۶۶	۲۰۸	۵۲۸	۳۱۱	۱۵	۴۱۱	۴۱۶۴	۱۴۰۲	۷۴۰	۱۹۲۰	۸۲
۱۴۹۴	۵۶۹	۱۱۱۴	۲۶۳	۲۲۴	۵۵۱	۱۰۱۰	۲۰۹	۱۰۱۵	۴۲۲۸	۱۵۰۲	۱۵۰۲	۱۷۴۰	۱۰۲۱
۱۴۴۷	۲۷۲	۷۱۳	۱۷۰۶	۲۶۴	۴۳۳	۹۱۳	۱۴۲	۱۲۳	۴۴۴۵	۱۵۴۵	۱۱۱۱	۱۸۹۸	۱۱۱۱

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵

نقطة تعديل منازل ازهرت الف تائق

الف	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ي	ك	ل	م	ن
٢٣٥	١١١	١٢٣	٢٢١	١٩١٢	٢٤١	٢٩٥	٢	١١١	١٨٠٢	١١٣	١٩٠	١١٣	٢٣٥
١١٠	١١١	٤٩	٥١٥	١٩٠	٥٠٢	٢٢٠	٤	١١١٥	١٨١٣	١١٢	١٩٠	٢٠٥	٢٢٠
٢٥١	٨٢٢	٣٨	٢١٤	١٥٣٢	٥٥٩	٣٢٤	٥٩	١١٣	٢٠٢٢	٨٤٢	٢٥٢	٥١٢	١١٣
٢٨٢	١٢٣٢	١٠١	٣١٠	١٩١٥	٩٢٩	٢٢٠	١٣٩	١١٤	٢٩٨٠	٢١٤	٢١٤	٢٠٤	٢٣٠
٢٢٢	٤٢٩	٢٠٩	٥١	٢٢٢٠	٩٢٤	٢٥٨	٢٢٥	٢٢٤	٢٠٢٩	٩٤٣	٢٨٥	٨١٤	٩١٩
٢٤٣	١١٣٣	٢٣٣	٢٢٠	٢٢١٠	٢٢١٠	٥٠٢	٩٩٣	١٢٢٠	٢٢١٣	١١٩	٥٨٤	٢١٠	٢٣١
٢٩٤	٩٩٥	٤٩٥	٤٢٣	٢٤٥	١٠١١	٣٣٩	١٢٥	٣٣٩	٢٨٢٠	٢٣٢	٢٣٢	٢٢١	١٣٣٢
١٠٣٠	١١٢٢	٣٣٩	٥٢٠	٣٣٩٩	١٠١٢	١٢٨٨	١٢٠٢	٣٠٩١	٢٣٢١	١٢٩٥	٣١٢	٣١٢	٥١٢
١٢١٩	٥٤٣	٥٩٢	٤٢٤	١٢٩٤	١٨١٥	٢٢١	١٨٤٠	٢١٥	٣٥٤٣	٥٢٤	١٩٥٤	٥٢١	٢٠٠
١٩٨٥	١٢٥٥	٩٣٣	٤٢٠	١٣٣٣	٢٢٩١	٢١٠	٩	٢١٢٢	٢٨٩٩	٢١٠٥	١١٤٢	٥١٥	٥٢٥
٢١٨٤	٢٩٤٠	١٣٢٥	٢٣٩	٢٩١٢	٨١٤	٤	٩٩١	١٢٩٤	١٢٢٢	٨٢٩	٩٤٨	٥١١	٣٢٢
٣٣٠	١١٩٩	١٤٠٩	٢٤٠	١٣٩٠	١٢٢٢	١٠١٠	١٨٨	٢١١٢	٢٨٩٩	٢٣٤	١١٢	٢٩٤	١٩٩
١٠٢١	٢٢٢	١١٩٢	١١١١	٣٥٥	١٣٢٢	٣٠٠	١٢	٢٢٢	١٩١٠	٥٥٠	١٥٩	١١٢	٢١٢
٢٢٢	١٤٠٤	٨٢	٩٥	١٥٤٤	٥٢٩	١٢١	١٢٢	٢٢١٢	١٨٩٩	٤٩	٢٢٨	٢٢١	٢١٩

نفتیہ تختہ دہلی منازل از حروف بقی تا غ

س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۱۱۱۱	۲۲۲	۲۲۵	۵۲۱۶	۴۸۱	۱۰۱۷	۵۵۵	۲۷۴	۷۷	۱۵۷۳	۱۵۱	۲۲۳	۲۱۱۱	۳۳۲۰
۸۴۲	۱۱۴	۱۳۱	۴۵۰	۳۷۹	۱۱۱۰	۱۰۱۷	۱۴۳	۱۱۱	۱۴۵۷	۱۴۹۵	۲۱۴	۲۱	۳۳۳۳
۵۲۴	۱۱۱	۷۴۲	۴۰۷	۵۳۳	۱۰۸۲	۶۶۶	۲۵۷	۱۹۵	۱۵۴۷	۱۴۹۵	۵۲۹	۱۲۱۲	۳۳۲۹
۲۲۷	۲۲۳	۵۶۵	۵۳۷	۱۴۸۱	۸۱۵	۱۱۰۷	۵۱۵	۱۱۱۳	۱۵۲۲	۱۶۲۵	۴۲۷	۱۲۹	۳۵۱۳
۴۲۳	۵۱۷	۳۰۴	۸۸۳	۲۸۱	۱۰۹۱	۱۳۹۵	۲۹۸	۳۳۳	۱۵۲۲	۱۵۸۷	۹۲۳	۷۰۷	۳۹۲۵
۱۱۱	۲۲۵	۲۱۱	۱۳۹۱	۴۰۰	۱۰۸۱	۱۰۰۱	۲۱۳۴	۲۰۲۴	۱۶۵۴	۱۷۰۴	۵۲۹	۷۰	۴۲۳۳
۵۷۶	۱۱۳	۲۳۰	۱۷۹۵	۴۵۷	۱۱۲۵	۲۹۸	۱۱۱۱	۱۹۱۶	۹۰۹	۱۹۶۴	۱۲۱۲	۱۵۹	۴۷۰۷
۲۴۷	۳۳۳	۷۲۵	۲۱۹۵	۴۵۷	۱۲۵۵	۱۷۰۰	۲۳۰	۲۰۱۲	۱۷۷۷	۲۲۲۹	۷۴۹	۱۱۲	۴۰۹۹
۷۹۳	۳۳۰	۳۰۰	۳۹۲	۴۶۷	۱۵۲۹	۹۲۹	۱۱۷	۵۲۴	۲۷۸۵	۲۶۶۷	۱۱۲۱	۱۱۲۲	۳۲۲۹
۲۳۰	۱۱۱۲	۲۷۰	۲۱۲	۱۱۷۹	۱۸۳۹	۱۰۷۰	۲۰۳	۱۰۱۹	۲۵۵۵	۲۵۸۵	۲۲۹۱	۱۱۱۱	۳۲۹۵
۴۱۲	۴۶۰	۱۰۰	۳۲۴	۱۵۹۹	۱۲۱۷	۱۱۱۲	۲۶۷	۶۱	۲۵۱۴	۲۴۲۵	۲۲۴	۲۱۱۱	۲۲۲۴
۵۷۱	۱۲۱۴	۳۵۰	۲۱۶	۲۰۵۸	۱۶۲۹	۱۱۶	۲۳۰	۷۴۴	۱۵۲۲	۱۵۲۵	۵۲۴	۱۲۱۲	۲۳۳۳
۱۵۱	۲۰۱۰	۲۰۰	۳۴۵	۱۲۹۱	۲۰۱۶	۱۱۱۱	۳۲۹	۲۱۹	۱۴۸۰	۱۴۹۵	۳۳۳	۲۱۲۲	۲۱۲۲
۵۱۴	۱۲۱۵	۹۱۵	۳۷۱	۱۳۱۲	۷۸	۱۱۲	۱۲۱	۳۱۵	۱۴۷۲	۱۴۴۹	۱۳۰۲	۲۱۱۱	۲۱۷۵

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نتیجہ تبدیل طالع از صرف الف تا نون

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۳۹۹	۱۹۵۰	۱۳۰۲	۲۸۳	۳۳۳۹	۲۸۵	۱۱۱۱	۷۵	۵۲۲	۲۷۵	۱۵۱	۱۱۲	۱۷۸	۳۵۰
۱۳۵۵	۱۸۸۵	۷۳۵	۲۸۹	۳۳۱۰	۲۸۸	۹۷	۵۵۵	۵۲۵	۳۲۸	۱۳۴	۵۸۵	۲۲۰	۲۳۲
۵۱۵	۱۹۵۱	۱۳۹۷	۱۳۲۱	۳۲۷۵	۱۵۷	۹۹۷	۵۵	۵۲۱	۲۹۷	۱۷۴	۲۳۵	۲۳۸	۱۱۱۸
۱۴۰۲	۱۸۸۵	۷۳۹	۷۳۹	۳۴۱۵	۲۷۱	۳۲	۴۸۲	۴۳۱	۵۲۷	۱۳۷	۲۴۳	۳۱۴	۱۱۷۲
۱۴۶۸	۱۹۹۵	۲۲۲۹	۱۷	۳۹۵۱	۳۲۱	۵۱۱	۱۴۹	۴۲۵	۵۲۹	۱۵۷	۳۳۷	۲۸۲	۱۲۸۰
۲۸۱۰	۲۲۲۵	۲۲۳۹	۲۲۲۹	۲۲۹۵	۲۷۵	۱۷۷	۷۲۱	۸۰۹	۹۳۱	۳۳۷	۳۵۲	۴۶۱	۱۳۷۲
۲۹۰۹	۲۲۵۲	۲۸۵۱	۲۹۷	۳۸۱۱	۵۰۷	۴۱۰	۱۵	۹۵۱	۴۵۲	۳۹۲	۳۴۲	۱۰۵۹	۸۹۳
۳۳۳۳	۲۳۰۵	۲۲۱۹	۱۱۱۱	۱۵۵	۹۳۱	۱۱	۸۳۱	۱۳۳۹	۲۹۸	۳۳۷	۸۱۳	۱۳۴۳	۸۱۵
۲۸۱۷	۲۳۵۷	۲۳۵۴	۱۰۸۵	۳۱۸۰	۱۲۰۲	۵۰۹	۳۱	۱۷۴۷	۷۸۱	۴۰۷	۵۸۷	۱۸۷۰	۳۱۳
۲۲۰۱	۲۸۵۵	۱۳۷۸	۱۸۳	۴۲۲	۱۸۲۱	۱۸	۹۱۱	۱۲۲۵	۳۲۱	۲۲۲	۲۲۲	۱۱۸۸	۴۳۲
۲۲۲۵	۱۹۱۲	۱۲۳۸	۱۳۱۲	۳۱۸۰	۲۱۳۱	۳۲۰	۴۷	۱۳۵۲	۸۰۰	۱۳۵۹	۴۹۹	۲۵۴	۵۱۵
۱۳۴۸	۱۸۰۹	۱۲۱۰	۲۲۷	۳۳۳۳	۱۰۲	۲۹	۱۰۲۰	۳۳۳	۵۵۵	۱۸۳۷	۵۲۳	۲۸۰	۳۰۸
۱۳۸۱	۱۸۸۳	۱۲۹۴	۱۲۹۱	۳۳۳۸	۱۷۰	۱۱۱۱	۱۵	۵۲۴	۳۸۳	۱۰۹۴	۱۰۰۰	۱۳۸	۲۸۹
۱۲۵۹	۱۷۹۰	۱۲۱۲	۲۷۵	۳۳۳۱	۲۷۰	۱۱۷	۱۱۷	۵۵۸	۷۳	۷۷	۸۷۷	۱۵۷	۱۲۴

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴

نقشه تبدیل طالع از حروف س تا ع

س	ع	ن	ص	ق	ر	ش	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
۲۸۵	۱۲۲۳	۱۳۵۷	۷۷۸	۱۱۱۱	۱۱۷	۹۹۳	۱۳۷	۸۸	۳۱	۴۰	۵۹	۲۲
۲۲۷	۵۰۴	۱۲۸۵	۱۱۲۱	۱۱۹	۲۱۲۱	۲۱۲۲	۸۱۱۱	۹	۵۸	۳۵	۳۰	۲۲
۲۴۳	۵۲۰	۱۵۳۷	۱۵۲۵	۸۳۲	۱۲۱	۱۱۱۰	۹۹۱	۵	۳۳	۵۲	۹۱	۲۸
۲۵۱	۸۵۱	۷۳۰	۱۹۵۵	۲۲۱	۲۲۲۲	۱۳۷	۱۵۷	۸۲	۵۳	۲۹	۲۴	۴
۲۷۵	۱۲۵۵	۱۴۹۱	۱۳۳۸	۷۹۱	۲۳۳	۲۰۵۷	۷۷	۷	۲۷	۵۲	۴۵	۲۲
۲۱۲	۷۷۷	۱۴۴۷	۱۲۷۱	۲۰۲۴	۱۰۱۷	۱۳۹	۹۹	۷۸	۵۰	۳۳	۲۲	۷
۲۴۲	۲۰۹۰	۱۹۹۷	۲۸۴	۴۲۹	۱۹۲۷	۱۰۸۵	۵۵۱	۱۵	۲۱	۲۴	۹۹	۲۰
۵۲۱	۱۳۲۴	۲۲۷۲	۲۰۰	۱۲۵	۱۰۱۵	۱۷۵۴	۷۷	۷۷	۲۴	۲۷	۱۸	۷۵
۷۹۷	۲۲۴	۴۵۵	۳۰۰	۵۳۷	۱۲۷	۱۵۱۱	۲۷۱۱	۱۹	۲۵	۲۲	۳۷	۱۴
۱۴۹۵	۲۲۳	۲۲۹۱	۲۲۸	۲۲۷	۱۰۰۳	۱۸۵۷	۱۹۱	۲۳	۲۲	۱۵	۱۲	۷۹
۱۴۵۲	۲۲۲	۲۲۹۳	۲۹۹	۲۱۵	۲۲۹	۲۳۸۱	۱۲۱	۱۵	۲۸	۲۰	۷۷	۲۲
۲۰۱۲	۲۴۳	۱۳۷۵	۲۹۸	۱۵۹	۱۰۰۱	۲۸۲۹	۲۹۱	۴۴	۳۴	۵۵	۸۱	۲۲
۱۲۲۲	۲۲۵	۱۲۲۲	۲۲۰	۲۲۲	۱۲۹	۱۱۵۸	۲۱۱	۲۵	۵۲	۱۲۱۵	۱۱	۷۷
۳۷۹	۲۸۰	۱۳۸۲	۲۸۵	۱۰۲	۱۲۳۱	۱۲۳۱	۱۱۱۳	۲۲	۳۳	۷۷	۱۴۹۷	۸

نقشه تبدیل اسم از حروف الفبا تا نونه

ا	ب	ج	د	هـ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
۱۱۳۷	۲۲۵	۲۲۱	۱۲۱	۱۱۳۰	۱۱۳	۲۴۹	۵۲۸	۱۱۲۱	۱۹۱۸	۱۴۲	۷۲	۳۲۳۲	۴۷۲
۱۲۹	۱۳۷	۱۲۳	۱۰۳۳	۱۱۵	۱۱۴	۱۳۷	۲۸۳	۲۳۲	۱۹۳۱	۸۹	۱۱۱۱	۱۳۴۵	۴۲۹
۱۲۴۱	۱۳۱	۱۱۳۳	۱۰۱۳	۱۲۸۷	۱۳۳	۱۲۵	۱۲۸	۱۲۲۲	۱۹۷۳	۲۴۱	۹۳	۴۲۱	۵۷۸
۱۲۵	۱۲۱	۱۱۹	۸۸۵	۱۳۵	۲۴۷	۲۵۹	۷۰۵	۸۳۳	۸۵	۱۱۵	۱۲۲۳	۱۴۳۷	۷۷۰
۱۱۴۷	۱۲۱	۱۱۱۱	۱۱۲۷	۱۱۲۹	۱۵۷	۱۲۴۷	۵۸۲	۷۴۹	۲۲۰۳	۴۵۷	۸۷	۲۱۴۹	۱۱۱۷
۱۲۳	۱۱۹۷	۱۱۳۹	۱۱۵۹	۱۵۲	۱۵۳۹	۱۹۱	۲۷۴	۱۴۱	۲۲۰۵	۴۲۵	۲۱۲۴	۲۴۲۱	۱۴۹
۱۱۷۲	۱۳۱	۷۷۷	۱۲۷۱	۱۲۷۴	۱۴۵	۱۴۹۹	۴۷۴	۵۴۱	۲۷۸۱	۱۰۵۳	۱۳۰	۲۸۴۷	۲۰۱۱
۱۳۷	۱۵۲	۱۱۳۹	۱۱۹۹	۱۹۴	۱۱۴۴	۱۸۹	۱۲۹۵	۲۱۲	۴۱۸۱	۱۴۱۷	۱۱۵۳	۱۴۲۴	۱۳۹۱
۱۳۱۲	۱۴۹	۱۰۲۳	۱۵۴۸	۱۵۴۴	۱۸۷	۱۸۷	۱۷۴	۴۴۴	۲۵۲۱	۱۵۵۱	۱۴۰	۱۴۳۴	۴۱۲
۱۵۱	۱۷۸	۳۱۵۲	۱۸۳۵	۱۸۱	۱۳۱	۲۸۵	۲۱۰۱	۲۲۹	۲۸۲۹	۱۱۰	۲۵۵	۱۳۲۰	۳۷۹
۳۱۵۸	۲۷۲	۱۱۸۸	۲۲۲۱	۳۱۹۲	۱۰۸۱	۱۱۴	۱۱۴	۳۸۹	۱۸۳۵	۷	۱۵۰	۱۳۸۰	۳۳۲
۲۵۵	۳۱۵۳	۱۸۳	۳۲۳۳	۱۹۴	۱۱۷۳	۱۱۷۴	۴۹۴	۲۷۲	۱۷۴۹	۲۵	۱۱۷۵	۱۳۵۴	۴۵۴
۱۴۳	۷۷	۲۴۰	۲۰۸۰	۱۲۵۱	۲۰۰	۲۰۰	۵۱۰	۳۳۲۴	۱۸۴۰	۱۱۲	۱۵۴	۱۴۰۰	۱۴۲۱
۱۷۹	۱۴۰	۱۹۴	۱۷۴	۱۱۱	۲۲۱	۲۴۴	۴۷۸	۱۵	۱۷۴۳	۳۳۳۱	۱۲۹۷	۱۴۲۹	۴۷۸

آپ اپنی جدول جفر جامع کو زیر غور رکھیں

آپ کی جدول جفر جامع میں ۴ خانے ہیں۔ ہر خانے کے سامنے ان حروف کا میزان لکھ دیں۔

(دوسرا پھر اپنے سوال کے حرف ایام کو ملاحظہ کریں۔ جدول (نقشہ) حرف ایام میں اس حرف کی قیمت کو معلوم کریں۔

جفر جامع کے خانہ کے میزان میں سے حرف کی قیمت کو تفریق کر دیں۔
(بڑے ہندسہ میں سے چھوٹے ہندسہ کو نفی کریں)

نفی کرنے کے بعد جو ہندسہ آئے۔ آپ ۴ خانہ والی جدول جفر جامع میں حرف اول سے گنیں۔ جہاں یہ ہندسہ ختم ہو۔۔۔ اُس حرف کو لکھ لیں۔
یہ حرف مستحصلہ ہے جو آپ کو حرف ایام سے حاصل ہوا ہے۔

جس حرف پر گنتی ختم ہوئی ہے اُسے زیر غور رکھیں۔

اُس سے آگے والے خانہ کے حروف جفر جامع کا میزان حاصل کریں اور اُس خانہ میں جو حروف ایام کا ہو۔ نقشہ میں سے اس کی قیمت کو معلوم کریں اور اسے جفر جامع کے میزان سے نفی کریں (بڑے عدد میں سے چھوٹے عدد کو نفی کریں) اور جس حرف پر پہلے عدد کی گنتی ختم ہوئی تھی۔ اس حرف سے گنتی شروع کریں۔ اور جہاں گنتی ختم ہو۔ یہ دوسرا حرف مستحصلہ ہوگا خانہ دوم کے حرف ایام کا۔ اسی طرح تمام حروف ایام کا مستحصلہ لے لیں۔

اور

اسی طرح سے حرف منزل کی قیمت نقشہ میں سے معلوم کریں۔ اور
 جفر جامع کے خانہ کے میزان سے اسے نفی کریں۔
 حاصل نفی عدد کو ابتدائے جفر الجامع سے گنتی کریں۔
 جہاں گنتی ختم ہو۔ وہ حرف مستحصلہ ہوگا۔ حرف منزلہ کا اور خانہ اول کا۔
 دوسرے خانہ میں ملاحظہ کریں کہ حرف منزل کو لٹا ہے۔ جدول تبدیل
 منزل میں اس حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں اس
 حرف کی قیمت معلوم کریں۔ اور جفر الجامع کے میزان میں سے نفی کریں۔ اور جو عدد
 آئے۔ جہاں پہلے عدد کی گنتی ختم ہوتی تھی، اُسی حرف سے شمار کریں۔ جہاں عدد
 ختم ہو وہ دوسرا مستحصلہ ہوگا حرف منزل کا۔ بعینہ حروف طالع اور حروف اسم
 کے اسی طرح مستحصلے لے لیں۔ یہ کل ۵۶ حروف آپ کو حاصل ہوں گے جن
 کو ترتیب دینے سے آپ ہی کے سوال کا جواب آپ کے سامنے ہوگا۔

فرضی مثال سے سمجھئے

مثلاً آپ کے پاس حرف آیام خ ہے۔

حرف منزل غ حرف طالع تم

اور حرف اسم تم ہے۔

تو آپ کی جفر الجامع بقاعدہ اول یوں بنے گی۔

مبشر	جفر الحیامح	میزان	عدد آیام	تعدیل	حرف متخذه
۱	خ غ ه م	۳۳۰۰	۳۳۲۴	۲۴	ص
۲	خ غ ه س	۳۳۴۰	۳۲۴۷	۹۳	م
۳	خ غ ه ن	۳۳۸۰	۳۲۵۷	۷۷	د
۴	خ غ ه ق	۳۵۱۰	۳۵۳۵	۲۵	ی
۵	خ غ ه ش	۳۹۱۰	۳۹۶۹	۵۹	غ
۶	خ غ ه ث	۴۲۱۰	۴۴۰۵	۹۵	ر
۷	خ غ ه ز	۴۷۱۰	۴۷۱۹	۹	ح
۸	خ غ ه ظ	۵۱۱۰	۵۱۹۱	۸۱	ن
۹	خ غ ه ا	۲۲۱۴	۳۳۱۰	۹۷	ی
۱۰	خ غ ه ج	۲۲۱۷	۳۱۷۹	۴۱	ر
۱۱	خ غ ه ه	۲۲۲۱	۳۱۷۲	۴۹	ن
۱۲	خ غ ه ز	۲۲۲۵	۳۱۶۴	۶۱	ا
۱۳	خ غ ه ط	۲۲۲۹	۳۲۲۸	۱	ا
۱۴	خ غ ه ک	۲۲۴۰	۳۳۴۵	۸۵	ت

- ملاحظہ فرمائیں۔ حفر الجامع کے پہلے خانہ میں خ غ ہ م خ غ ہ ن حروف ہیں۔
- ابجد متبری سے جن کا مدخل کبیر (میرا بن اعداد) ۳۳۰۰ ہے۔
- آیام کا حرف خ ہے۔ نقشہ آیام میں خانہ اول میں حرف خ کے اعداد ۳۳۲ ہیں۔

- جدول میں ۲۴ عدد گنیں۔ ۲۴ پر ۲۴ کی گنتی پوری ہوئی۔ ص اول مستحصلہ آیام ہے
- ★ خانہ دوم حفر الجامع خ غ ہ س خ غ ہ ع حروف ہیں۔
- ★ ابجد ثمری سے ان کا میزان اعداد ۳۳۴۰ ہے۔ نقشہ آیام میں حرفت آیام خ کے اعداد خانہ دوم میں ۳۲۴۰ ہیں۔

- ★ بڑے عدد میں سے چھوٹے کو نفی کریں — باقی ۹۳
- ★ پہلا مستحصلہ ص ہے۔ ۹۳ سے ۹۳ عدد آگے گنیں۔ آخری حرف ل پر ۸۹ کی گنتی پوری ہوئی۔ اس لئے ابتدائے جدول سے باقی کے اعداد گنیں۔ م کے حرف پر ۹۳ کی گنتی پوری ہوئی حرفت خانہ دوم کا مستحصلہ م ہوا۔

- ★ اسی حرفت آیام کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت منازل کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت طالع کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ اسی طرح حرفت اسم کا چوداں خانوں کا مستحصلہ لے لیں۔
- ★ یہ کل ۵۶ حروف آپ کے پاس ہو گئے۔ جو آپ کے سوال کا کافی اور شافی جواب ہوں گے

- ★ ان کو ترتیب دیں — تَرْتِیبُ کَا طَرِیقَہُ یہ ہے :-
- ★ نقشہ کے آخر میں میں نے ترتیب حروف کے ہند سے لکھ دیئے ہیں۔
- ★ پہلے خانہ ۴ کا حروف آیام پھر خانہ چار کا حرف منزل پھر خانہ چار کا حرف طالع پھر خانہ چار کا حرف اسم۔

- ★ اسی طرح خانہ سوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ دوم کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

* اسی طرح خانہ اول کے حروف کو اس کے آگے لکھ دیں۔

پھر خانہ جات ۸-۷-۶-۵-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۱۲-۱۳

کے حروف لکھیں۔

(ان ۵۶ حروف کو ترکیب بالا ایک سطر میں لکھیں) آپ کے سوال کا

صیح جواب ہو گا۔

انتباہ :

علمائے متقدمین نے اس قاعدہ کو عربی زبان میں ڈھالا ہے۔ اس

کا جواب ہمیشہ عربی زبان میں نکلتا ہے۔ مگر سوتی سد درست جواب —

اردو اور فارسی زبان میں جواب حاصل کرتے کے قواعد وضع کرنے کے لئے

ان پر غور و خوض درکار ہے۔

* اب ایک مثال

بِزبانِ عربی ملاحظہ فرمائیے :

سوال

(جَفَّار عَبَّاس شاد اکیلا فی بن سَیِّدہ
 بی بی یسأل هل عبد الوهاب
 جادلہ نصیب فی علم الجفر والزائرجہ
 علی ایدینا ام لا)

* مدخل کبیر ۲۶۷۹

* تاریخ سوال ۵ رمضان المبارک حرف ھ

* منزل اکیلل _____ حرف ف

* برج در ثور _____ حرف ن

* مدخل کبیر ۲۶۷۹ ÷ ۲۸ باقی ۱۹ حرف ق

امہات

ھ ف ن ق

تکسیر بطریق ثانی وق ھ ک

جفر الجامع کا خانہ اول ھ ف ن ق وق ھ ک

[illegible]

ترتیب :

وکیل و رسول	غیب و	ال	وہاب	ال ی	عال م	ال
وصول	غیب	ال	وہاب	ال ی	علم	ال
جنت و	وال ذی ارج	عال ی	عال ی	ای دی کم		
جنہ	وال ذی ارج	عال ی	عال ی	ای دی کم		
محقق	بعد	ب ع د	اع و ام	ج ی م		
محقق	بعد	ب ع د	اع و ام	ج ی م		

جواب : وصول عبد الوہاب الی علم الجفر والیزا ہج علی ایدیکم
محقق بعد اعرام جیم۔ اللہ صلی علی محمد و آل محمد

یہ قاعدہ عربی زبان میں جواب دیتا ہے۔ کیونکہ اس کے اصول عربی میں
ڈھلے ہوئے ہیں۔

اگر آپ اردو یا فارسی میں جواب حاصل کرنے پر بصد ہوں۔ تو آپ سطر
جواب کے ہم مرتبہ حروف سے بدل کر جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

حروفِ ہم مرتبہ کی فہرست پیش خدمت ہے:

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں

” ب ک ر

” ج ل ش

” د م ت

” ہ ن ث

” و س خ

” ز ع ذ

” ح ف ض

” ط ص ظ

آپ کے حاصلہ حروف مثلاً یہ ہیں :

ج ی ت ر ا ش ی ہ ا

تو ذرا تدبیر مائیے۔ جواب صاف نظر آئے گا۔

ج ل ش ہم مرتبہ ہیں

ہم نے ان میں سے ش کو ادا

ای ق غ ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے ا کو لیا۔

د م ت ہم مرتبہ ہیں۔ ہم نے ان میں سے د کو لیا۔

اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے جواب حاصل کریں۔

جواب نکلے گا ش ا د ک ی ل ا ن ی
شاد گیلانی

عربی زبان میں جواب آئے تو صاف ستھرا آتا ہے۔ کسی حرف کو بدلنے کی ضرورت نہیں ہوتی۔ اردو تو ایک لشکری زبان ہے۔ چوں چوں کا مرتبہ ہے علم جعفر تو ہے ہی عربی زبان میں۔ ویسے اسی طرح ہم مرتبہ حروف سے بدلنے پر اردو، فارسی، ہندی، بنگالی، سندھی تمام زبانوں میں جواب نکلتا ہے۔ مگر شرط یہ ہے کہ جس زبان میں جواب نکالنے کی ضرورت ہو — حرف اسم اسی زبان سے حاصل کیا جائے۔

یعنی

سوال اسی زبان میں کیا جائے :

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ

ارادت مند

شاد گیلانی

شورکوٹ شہر